

OVERHALLA KOMMUNE

- Positiv, frisk og framsynt

Planstrategi 2016-2020

Behandlet i formannskapet i sak 67/17, 5.9.2017

Rev. 25.10.2017

Vedtatt (KOM-SAK .../.....)

INNHold

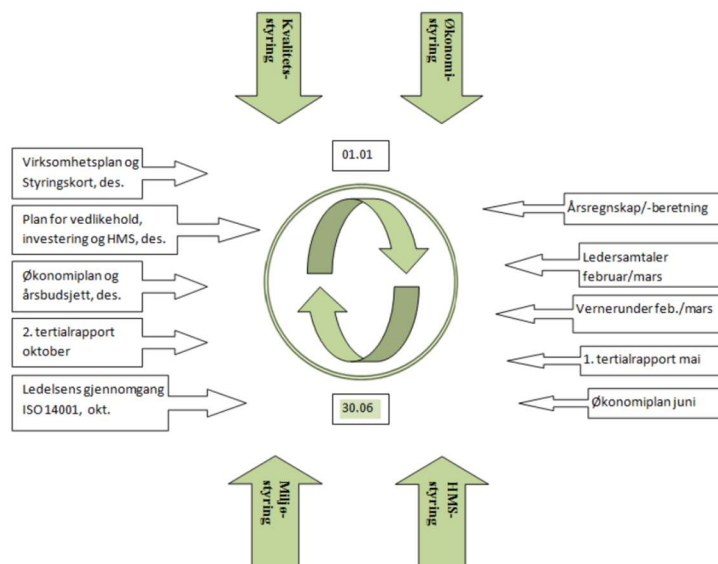
1	INNLEDNING	3
1.1	Plan- og styringssystem	3
1.2	Lovhjemmel	3
1.3	Kommunal planstrategi	3
1.4	Evaluering av gjeldende planstrategi	4
2	Nasjonale forventninger og regionale føringer	5
2.1	Nasjonale forventninger, vedtatt 12.juni 2015	5
2.2	Regionale føringer	5
3	Utfordringer og planbehov	6
3.1	Befolkningsutvikling og sammensetning	6
3.2	Levevilkår og folkehelse	7
3.3	Næringsliv og sysselsetting	7
3.4	Boligbygging og utbygging i kommunal regi, tomtereserve	7
3.5	Miljø og klima.....	9
3.6	Transport, infrastrukturbygging og trafikk sikkerhet.....	9
3.7	Langsiktig arealbruk, herunder revisjon av kommuneplanens arealdel	10
3.8	Kommunal tjenesteyting og forvaltning og utfordringer framover innenfor kommunens tjenesteområder, herunder interkommunalt samarbeid	11
3.9	Økonomi.....	12
4	Prioriterte planoppgaver	13

1 INNLEDNING

1.1 Plan- og styringssystem

Plan- og bygningsloven og kommuneloven stiller krav til hvilke styringsdokumenter kommunen skal ha; Planstrategi, kommuneplan (samfunns- og arealdel), økonomiplan, årsbudsjett, regnskap og årsberetning.

Ledelsen benytter balansert målstyring (BMS) som styringsverktøy, og målene omfatter flere utvalgte fokusområder i tillegg til økonomi. BMS utgjør et helhetlig ledelsesverktøy for planlegging, styring og rapportering. Kommunen er også miljøsertifisert etter ISO 14001, og som er integrert i kommunens styringssystem. Miljøstyringssystemet omfatter kommunens sentrale styringssystem (dvs. politisk nivå og rådmannsnivået pluss alle enhetsledere).



1.2 Lovhjemmel

Plan- og bygningslovens § 10-1 legger føringer for kommunens arbeid med planstrategi.

§ 10-1 1.avsnitt: «Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden.»

1.3 Kommunal planstrategi

En planstrategi er et dokument som redegjør for kommunens strategiske valg knyttet til utvikling av kommunesamfunnet og skal utformes etter behovet i den enkelte kommune. Planstrategien er ikke en plantype, men et hjelpemiddel for kommunen til å fastlegge det videre planarbeidet.

Planstrategien omhandler den langsiktige arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og

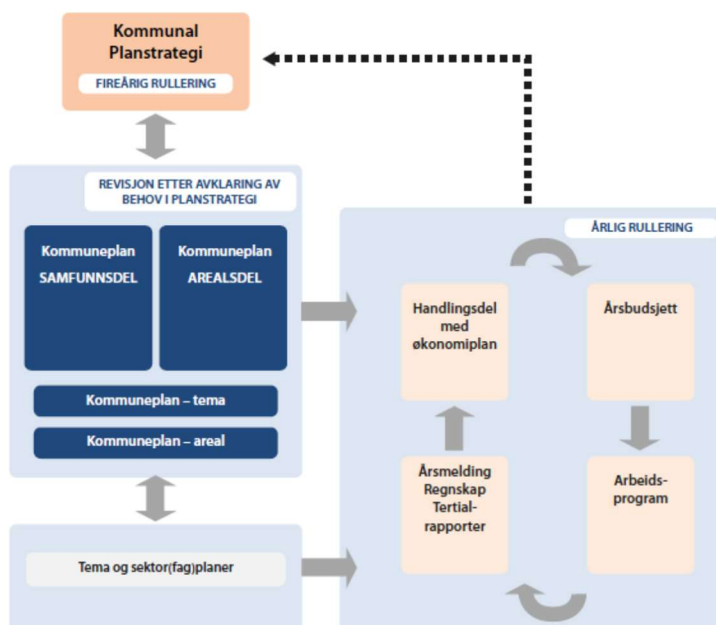
en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden.

Kommunestyret skal gjennom vedtak av planstrategien ta stilling til om gjeldende kommuneplan eller deler av denne skal revideres, eller om planen skal videreføres uten endringer. I tillegg bør det tas stilling til om det er behov for andre arealplaner, tema-, sektor-/fagplaner, samt vurdere om det er behov for å oppheve eller revidere slike planer. Det skal ligge en vurdering til grunn for prioriteringene av planbehovet, dette med tanke på de utfordringene kommunen har som samfunn og organisasjon.

Det skal innhentes synspunkter fra statlige og regionale organer og nabokommuner. Kommunen bør vurdere om det er behov for bred medvirkning og allmenn debatt om planbehovet ut over dette, men loven setter ingen krav. Det vil for mange kommuner heller være naturlig å legge opp til en bred medvirkning i planprosessene som følger etter at planstrategien er vedtatt.

Planstrategien er ikke formelt bindende og kan endres eller fravikes hvis det er gode grunner for det. Større planoppgaver som avlyses bør imidlertid skje ved endring av planstrategien.

En kommunal planstrategi har ikke direkte rettsvirkning i forhold til innbyggerne, og gir ikke hjemmel for å avslå søknader etter plan- og bygningsloven.



Figur 1. Kommunal planstrategi i det kommunale plansystemet.

1.4 Evaluering av gjeldende planstrategi

Kommunens første planstrategi 2012-2015 var utarbeidet som en del av saksframlegget, og ga en planoversikt med prioriteringer av sentrale planverk i perioden.

Plan	2012	2013	2014	2015	Sist vedtatt	Status pr. 31.12.2016
Kommuneplan – eksisterende plan videreføres					2007	
Økonomiplan og årsbudsjett	x	x	x	x	2016	Vedtatt alle år.
Områdeplan Skage sentrum	x	x			2013	(Nytt plannavn: Reguleringsplan for Hunn)
Private reguleringsplaner	x (3)	x (1)	x (1)	x (0)		Vedtatt fortløpende.
Vegplan	x			x	2015	Tiltaksplan sist vedtatt 2016. Vegplan vedtatt revidert i 2018.
Trafikksikkerhetsplan	x	x	x	x	2016	Rullering av plan hvert år og handlingsprogram revideres hvert år.
Kommunedelplan idrett, friluftsliv og kulturbygg	x	x	x	x	2016	Handlingsprogram revideres hvert år. Rev. av selve delplanen vedtatt gjennomført i 2017.

Kommunedelplan for universell utforming			x			Ikke gjennomført (ikke lovpålagt). Innarbeides i forbindelse med revisjon av kommuneplanen.
Klima- og energiplan		x			2014	(Handlingsprogram for miljøarbeidet rev. hvert år) Endret navn til Klima- og miljøplan.
Sykelstrategi 2015-2020				x	2015	Strategidel og tiltaksdel.
Overordna ROS-analyse		x			2013	Gjennomført.
Beredskapsplan			x			Gjennomført. Årlig oppdatering.
Ny brannordning			x		2015	Gjennomført. Ny samarbeidsordning f.o.m.1.9.15. Brannordningen revidert 2017.
Plan og ROS-analyse for skogbrann				x		Ikke gjennomført, forskjøvet.
ROS-analyse vannproduksjon					2017	Behandlet vår 2017.
Investeringsplan for vann og avløp		x			2016	Tiltaksplan 2016-2019.
Hovedplan for kommunal bygningsmasse	x	x	x	x	2016	Plan rulleres hvert år, tiltaksplan revideres hvert år.
Boligsosial plan	x				2012	Revisjon av plan pågår.
Demensplan 2009-2015					2009	Rullering pågår. Behandling 2017.
Rehabiliteringsplan						Rullering pågår. Behandling 2017.
Folkehelseplan 2011-2014					2011	Behov for ny plan. Oversiktsdokument for folkehelsearbeidet vedtatt 2016.
Handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2016-2020				x	2016	
Rusmiddelpolitisk handlingsplan 2011-2015					2011	
Anskaffelsesstrategi 2015-2020				x	2015	
Utviklingsplan for grunnskolene					2016	Årlig rullering.
Utviklingsplan for barnehagene					2016	Årlig rullering.
Områdevise kompetanseplaner						
Utredning av mulige fornybare energikilder	x					Utredet, satt på vent.

2 Nasjonale forventninger og regionale føringer

2.1 Nasjonale forventninger, vedtatt 12.juni 2015

De nasjonale forventningene samler mål, oppgaver og interesser som regjeringen forventer at fylkeskommunene og kommunene legger særlig vekt på i planleggingen i årene som kommer. Dokumentet er retningsgivende for regional og kommunal planlegging. Fylkeskommunene og kommunene har ansvar for å finne helhetlige løsninger, der lokale forhold og lokalpolitiske interesser og hensyn ivaretas. Dokumentet er ikke uttømmende for alle oppgaver og hensyn som skal ivaretas etter plan- og bygningsloven, og må derfor ses i sammenheng med gjeldende regelverk og veiledning.

Regjeringens forventning er at kommunene skal:

- ha gode og effektive planprosesser,
- ha en bærekraftig areal- og samfunnsutvikling,
- utvikle attraktive og klimavennlige by- og tettstedsområder.

2.2 Regionale føringer

Regional planstrategi for Trøndelag - utfordringer, muligheter og prioriterte planoppgaver i Trøndelag 2016-2020, ble vedtatt av fylkestingene i Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag, henholdsvis den 16.juni og 15.juni 2016.

Det skal utarbeides en felles fylkesplan for Trøndelag 2018-2030, og forslag til planprogram er på høring fram til 15.oktober 2016. Planprogrammet er første steg i arbeidet med en ny fylkesplan. Selve fylkesplanen vil bli utarbeidet i løpet av 2017, og med endelig vedtak høsten 2018.

Planarbeidet vil omfatte følgende:

- *Visjonsprosess*
Ett grep for å bidra til at regionen vokser sammen vil være å initiere en prosess som gir alle innbyggere og organisasjoner/institusjoner mulighet til å uttrykke sine visjoner for framtidens Trøndelag.

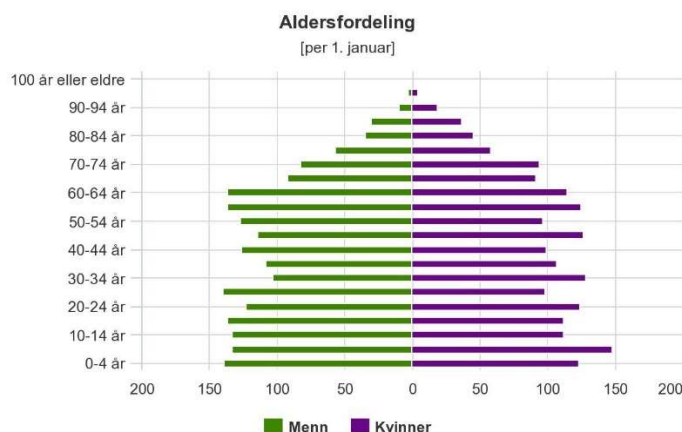
- **Bærekraftperspektiv**
Økologisk, økonomisk og sosial og kulturell bærekraft skal ligge som overordnede føringer for arbeidet på alle områder.
- **Tematiske drøftinger**
Planarbeidet er tenkt innrettet mot tre temaområder som foreløpig er grovt sortert under overskriftene Bolyst og livskvalitet, Verdiskaping og naturressurser, Senterstruktur og kommunikasjoner og Balansert utvikling i et distriktpolitisk perspektiv.
- **Gjennomgående tema**
(Klima, balansert utvikling, folkehelse, samisk næringsutvikling og kultur, integrering, universell utforming, digitalisering/automatisering, internasjonalisering/globalisering, med videre.
- **Kart**
Det vil bli lagt vekt på bruk av kart for å skape nye mentale bilder for et samlet Trøndelag.

3 Utfordringer og planbehov

I dette kapitlet beskrives de utfordringer, vurderinger som skal ligge til grunn for kommunens planbehov.

3.1 Befolkningsutvikling og sammensetning

Folketallet i Overhalla var pr 1. januar 2017 på 3840 innbyggere. Det representerer en økning på 364 innbyggere siden 2005 (+10,5%).



Kilde: Folkemengde, Statistisk sentralbyrå

Basert på SSBs framskrivning av folketallet, så vil vi ved en middels vekst ha 3.956 innbyggere i 2020, 4.327 i 2030 og 4.659 i 2040. Det vil si en økning på om lag 830 innbyggere (+21%) i løpet av de kommende 22 år.

Dersom SSBs prognoser slår til for framskrevet middels vekst i folketallet med 800 – 1000, så vil dette få vesentlig betydning for bo- og tettstedsutvikling og kommunens tjenestetilbud til innbyggerne. Kommunens framtidige planlegging bør derfor fortsatt ta høyde for en framtidig vekst i folketallet.

Bryter man opp den middels befolkningsprognosen på aldersgrupper som er sentrale for kommunale tjenester, kan man forvente et:

- Stabilt antall barn i barnehagealder fram mot ca år 2030, før antallet igjen øker (svakt).
- Økende antall barn i grunnskolealder fram mot ca 2025, før det deretter flater ut.
- Relativt sterkt økende antall personer i alder 67-79 fram mot ca 2030 (140 personer, +33%), før det deretter flater ut og synker svakt.
- Sterkt og jevnt økende antall personer i alder 80-89 hele veien fram mot 2040. Antallet øker med ca 88 (+65%) fram mot 2030, og vil ha mer enn doblet seg når en kommer til 2040.

- Stabilt antall personer i alder 90+ fram mot ca 2030, før det deretter øker vesentlig.

Det kan være naturlig å anta at prognosene er mer usikre for de yngste aldersgruppene enn for de eldre. Samtidig er framtidig tjenestebehov for de yngste aldersgruppene (barn i barnehage- og skolealder) langt tydeligere definert og kjent enn for de eldre aldersgruppene. Dette må en ta med i den kommunale planleggingen.

3.2 Levevilkår og folkehelse

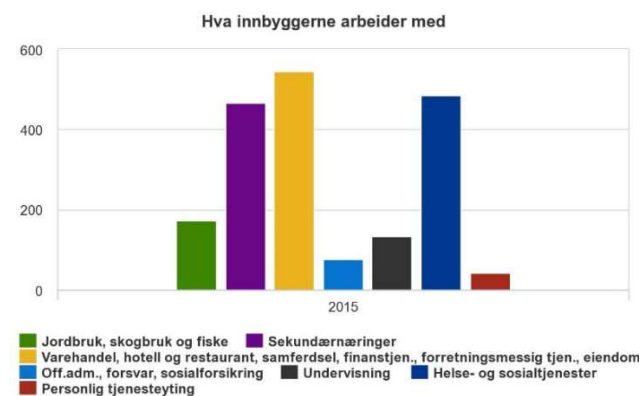
Forventet levealder for nyfødte i fylket, er henholdsvis 79,8 år for menn og 84 år for kvinner.

Andelen av kommunens innbyggere mellom 20 og 66 år som har mottatt økonomisk sosialhjelp er per 2015 på 3,9 %.

God folkehelse er et av hovedmålene i gjeldende kommuneplan. Flere tiltak er igangsatt, mens noen er i planleggingsfasen. Tiltakene favner bredt og gir et variert tilbud til ulike brukergrupper av befolkningen.

Oversiktsdokument for folkehelse ble vedtatt i 2016. Folkehelseplan bør utarbeides i løpet av planperioden.

3.3 Næringsliv og sysselsetting



Ut fra SSBs statistikk som viser pendling inn og ut av kommunen, så er Overhalla en bo- og arbeidsregion i hovedsak med kommunen Namsos, Grong og Høylandet. Fra 2009-2016 har antall pendlere fra Overhalla til Namsos økt med 7% (til 646), mens antall pendlere fra Namsos til Overhalla har økt med 36% (til 210).

Overhalla er sammen med kommunene Namsos, Fosnes og Namdalseid betjent av MNS Utvikling som er kommunenes førstelinjetjeneste ovenfor lokalt næringsliv og skal kunne yte støtte til fornyelse, omstilling og etablering. Utviklingsplan for Midtre Namdal samkommune har en ambisiøs målsetting om at det innen 2020 skal skapes 1000 flere arbeidsplasser i regionen.

Midtre Namdal samkommune skal avvikles. Overhalla kommune har valgt å ikke inngå i en kommunesammenslåing. Hvordan en skal løse de ulike tjenesteområdene en per i dag samarbeider om, vil måtte bli avklart før 2020. Planbehovet må avklares nærmere.

3.4 Boligbygging og utbygging i kommunal regi, tomtereserve

Fortsatt er det flest innbyggere som bor i eneboliger og denne trenden har hatt en jevn utvikling det siste ti-året. En tilrettelegging av sentrumsnær utbygging har imidlertid gitt 32 boenheter i perioden 2009-2015.

I perioden 2001 – 2016 har det blitt godkjent bygd henholdsvis 110 nye eneboliger (116 boenheter), 94 leiligheter i hus med 2 el. flere boenheter (av disse er 16 boenheter ikke bygd per dags dato). Totalt er det bygd 210 boenheter de siste 16 årene, og 290 garasjer/carport/uthus/naust/anneks.

Bygging i kommunal regi siste 5 årene

Skoler:

Kommunen har per i dag to kommunale skoler, en barneskole (Hunn) og en barne- og ungdomsskole (OBUS). Ny barneskole ved Overhalla barne- og ungdomsskole ble tatt i bruk i høsten 2015. Det pågår for tiden et forprosjekt for å avklare kapasitets- og utbyggingsbehov ved Hunn skole. Dette kommer til politisk behandling høsten 2017.

Det er for øvrig nå avklart at det fra høsten 2017 startes en privat skole (Montessori) på Øysletta i lokalene etter den tidligere kommunale Øysletta skole. Det private tilbudet er godkjent for inntil 60 elever (1.-10. trinn) og vil fra starten av trolig ha i underkant av 40 elever (1.-7. trinn). Etableringen av den private skolen på Øysletta reduserer i hovedsak nivået på antall elever ved OBUS tilsvarende. I tillegg gir etableringen samlet sett vesentlige økonomiske konsekvenser for kommunen.

Barnehager:

Det er 3 offentlig eide barnehager og 1 privat barnehage i kommunen. De kommunale barnehagene er fordelt per i dag på 5 bygg. Ny Ranemsletta barnehage ble ferdigstilt i 2011, mens det vil bli ferdigstilt en ny Skage barnehage (140 barn) i løpet av 2017. Den private barnehagen ble nybygd i 2015.

Helse og omsorg:

Overhalla helsesenter inkl. sykeheimen har vært, og er fortsatt under rehabilitering. Kommunen har 47 omsorgsleiligheter og 14 utleieleiligheter/boliger. En tomannsbolig (omsorgsbolig) ble totalrenovert i 2016.

Øvrige bygg:

Nybygg med 6 leiligheter for mindreårige flyktninger ferdigstilt i 2013.

Total bygningsmasse på formålsbygg som kommunen eier er på om lag 21 500 m² per 2015. Omsorgsboliger og utleieboliger kommer i tillegg. Overhalla kommune kjøpte i 2016 eiendommen i Barlia etter den tidligere Overhalla videregående skole.

Planlagt utbygging fram mot 2017-2020:

Ny Skage barnehage vil bli ferdigstilt i 2017. Det er nå foretatt en byggteknisk gjennomgang av Hunn barneskole med tanke på rehabilitering/utbygging av skolelokalene og ny gymsal/hall. Videre utbygging av Overhalla barne- og ungdomsskole vurderes. Bygging av omsorgsboliger til yngre og eldre på helsetomta. Ny brannstasjon i Barlia er under planlegging, samt en utvidelse av Ranemsletta barnehage. En rehabilitering av Gimle og enøk-tiltak på enkelte bygg er også en prioritert oppgave i årene framover.

Boligtomter:

Kommunen har per i dag om lag 60 kommunale byggeklare boligtomter i boligfelt på Skogmo, Øysletta, Svalia/Krabbstumarka, Øysvollen og Skage. Det er også ledige tomter avsatt i områder for spredt bebyggelse (om lag 25-30 tomter). I tillegg er det godkjent private utbyggingsplaner, samt regulert areal til boligutbygging i sentrumsområdene.

Tilrettelegging av ny boligtomter vil bli prioritert i perioden, og det er vedtatt en utbygging av siste utbyggingstrinn i Skageåsen III med inntil 18 tomter.

I tillegg er det vedtatt å starte planarbeid for Hunnaåsen boligområde (150 tomter) privat forslag.

Kommunens planer om å tilrettelegge for et nytt boligområde i Hildresåsen er satt på vent, og vil bli vurdert i forbindelse med en revisjon av kommuneplanens arealdel.

Hyttetomter:

I gjeldende arealplan ble det utpekt 5 områder hvor spredt fritidsbebyggelse er tillatt. Per i dag er tomtereserven på 14 innenfor 3 av disse områdene. I tillegg er det ledige tomter i et nytt privat hyttefelt i Vesterå (14 tomter ledige).

Næringsareal:

Skogmo og Skage industriområde har fortsatt tilstrekkelig og ledig kapasitet for ny næringsvirksomhet. Arbeid med reguleringsplan for Skage industriområde pågår.

Utbyggings- og rehabiliteringsbehov av kommunale bygg vurderes fortløpende og i forbindelse med hovedplan for kommunal bygningsmasse som rulleres hvert år.

Evt. nye utbyggingsområder for bolig og hytter vil bli vurdert i forbindelse med revisjon av kommuneplanens arealdel.

3.5 Miljø og klima

Klimaendringene beskrives av mange som den største utfordringen menneskeheten i dag står overfor. Temperaturøkningen globalt er i snitt allerede nådd ca. 1 grad, med betydelige regionale forskjeller, ikke minst i arktiske strøk. Allerede fra 2020 må klimagassutslippene ikke lenger øke, men tvert imot reduseres hvert år – om Paris-avtalens mål om å begrense temperaturstigningen globalt til 2 grader (helst 1,5 grader) skal kunne nås. Innen år 2030 må klimagassutslippene ha blitt redusert med ca. 50%, og etter 2050 må vi globalt se tilnærmet nullutslipp. En slik omfattende og nødvendig omstilling legger klare føringer også for kommunal planlegging framover.

Kommunens Klima- og miljøplan ble vedtatt siste gang i juni 2014 (revidering av kommunens første plan som ble vedtatt i 2009). Handlingsprogrammet for miljøarbeidet blir rullert hvert år som en del av økonomiplanen. I tillegg er kommunens ledelsesnivå miljøsertifisert etter ISO-14001-standarden, samt at kommunens tjenesteenheter er sertifisert som miljøfyrtårn.

Vesentlige miljøaspekter er: Naturmangfold, Innkjøp og avfall, Energi, og Klimagassutslipp. I Handlingsprogrammet viser indikatorer, ambisjon og tiltak, tidsplan og ansvar for gjennomføring av de ulike delmålene.

Det er stort fokus på miljø- og klimaarbeidet i kommunen og dette ligger til grunn for mange av de løsninger som blir valgt både når det gjelder nybygging, rehabilitering og valg av energiløsninger i bygg, men også for transport (elektrifisering av bilparken, utviklingen av Overhalla som sykkelkommune, utvikling av kollektivtilbudet), anskaffelser mv.

En rullering av Klima- og miljøplan bør vurderes gjennomført i løpet av planperioden.

3.6 Transport, infrastrukturbygging og trafiksikkerhet

Ranem bru er det viktigste infrastrukturtiltaket å få inn i fylkeskommunalt planverk. Ny bru med en trafiksikker løsning for myke trafikanter vil åpne opp for å se på en mulig utvikling av kommunesenteret på sørsida av Namsen.

Tiltak på fylkeskommunale veger gis som innspill til fylkesvegplanen og prioriteres i forbindelse med kommunens trafiksikkerhetsplan.

Trafiksikkerhet:

En realisering av gang-/sykkelveg mellom Overhalla – Skage - Namsos er gitt høy prioritet. Det er i 2017 gjennomført et forprosjekt med en mulighetsstudie, og oppstart av reguleringsplanarbeid for første etappe Barlia til Ryggahøgda er vedtatt. I tillegg settes det fokus på trafiksikkerhet, og en prioritering av tiltak innenfor 4 km-sonen fra skolene. Trafiksikkerhetstiltak er planlagt gjennomført ved OBUS, Hunn boligfelt, Svalivegen/Krabbstuvegen og Barlia.

Tiltak blir vurdert fortløpende i planperioden, og i forbindelse med årlig revisjon av Trafiksikkerhetsplanens handlingsprogram.

Kommunale veger:

Kommunen har totalt om lag 71 km kjøreveg (56 km grusdekke og 15 km asfaltdekke), 8,7 km gang- og sykkelveg/fortau (8,2 km med asfaltdekke og 0,5 km med grusdekke) og 9 bruer.

Med unntak av et forsterket vedlikeholdsarbeid/opprusting på enkelte vegstrekninger, så har ikke tilstanden på det kommunale vegnettet endret seg vesentlig siden høsten 2009. Generell

standard på grusvegene er middels bra, med de klassiske problemer knyttet til denne type dekke. Veger med asfaltdekke har imidlertid en variert standard fra god til dårlig (spesielt veger i boligfelt). For flere strekninger gjennomføres det nå asfaltering og standardheving.

Det er ikke planlagt større utbygging av kommunale veger fram mot 2020, dette med unntak av veger i boligfelt som planlegges opparbeidet.

Standardheving og opprusting av enkelte vegstrekninger vurderes i forbindelse med Vegplanens tiltaksplan som revideres hvert år.

Vann og avløp:

Vann- og avløpssektoren har et stort behov for rehabilitering av eksisterende anlegg, og det er flere tiltak som vil bli iverksatt i løpet av planperioden. Tiltakene er i hovedsak knyttet opp mot driftssikkerhet med vannforsyningen.

Prioritering av tiltak vil bli vurdert i forbindelse med revisjon av Hovedplan for vann- og avløp i 2017.

Øvrig infrastruktur:

I forbindelse med den siste energiutredningen i 2011, utarbeidet av NTE, så ble det konkludert med at dagens distribusjonsnett for elektrisk kraft ville ha tilstrekkelig kapasitet i årene fram mot 2030.

Bredbåndsdekningen i kommunen er relativt god på strekningen mellom Namsos og Skogmo. (luft- og jordkabel). Enkelte grender har imidlertid dårlig dekning og det bør arbeides med å få en tilfredsstillende dekning til alle innbyggerne.

3.7 Langsiktig arealbruk, herunder revisjon av kommuneplanens arealdel

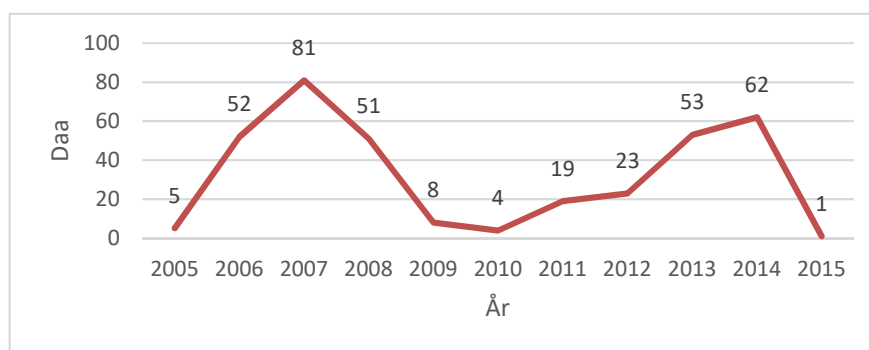
Jord- og skogbruk:

I 2006 var det registrert 302 landbrukseiendommer i kommunen, mens det i 2015 var registrert 274. (Omfatter eiendommer som har minst 5 daa eid jordbruksareal og /eller minst 25 daa produktivt skogsareal). I løpet av en tiårsperiode har antall landbrukseiendommer blitt redusert med 28.

Det er blitt godkjent 2612 daa nydyrka areal i perioden 2006-2015.

Fra 2008 til 2015 har det produktive skogarealet økt med 57562 daa, fra 240571 til 298133 daa.

Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter jordloven og plan- og bygningsloven i perioden 2005-2015:



Totalt er det omdisponert 359 daa i en tiårs-periode, av dette er 103 daa dyrka jord og 90 daa dyrkbar jord omdisponert etter plan- og bygningsloven (totalt 193 daa etter pbl).

De største omdisponeringene har kommet i forbindelse med vedtatte reguleringsplaner for utbygging og infrastrukturtiltak (gang- og sykkelveger og omlegging av kommunal veg).

Bosettingsmønster:

Kommunen har en spredt befolkning, men gjennomsnittlig reiseavstand til kommunesenteret i minutter er lavere enn de man sammenligner seg med. Om lag 38 % av innbyggerne bor i tettsteder.

Det har vært en prioritert utvikling det siste tiåret å tilrettelegge for sentrumsnær boligbebyggelse.

Framtidig behov for nytt areal til boligbygging og næring:

Dersom SSBs framskrivning av befolkningsvekst slår til, så vil kommunen et behov for nye områder til boligutbygging i tillegg til fortetting i tettstedene. Areal avsatt til sentrumsnære boliger vurderes imidlertid som tilstrekkelig i planperioden. Når det gjelder områder for spredt utbygging så viser det seg at vi ikke har truffet med de områdene vi har avsatt. Dette gjenspeiles også i de dispensasjonssakene vi har hatt vedrørende fradeling til boligtomter. Tomtetilgangen på Skage vurderes som tilstrekkelig med bakgrunn i kommunens egen reserve og den tomtereserven som ligger innenfor Hunnaåsen boligområde. Ut fra etterspørselen etter tomter, så vurderes tomtereserven på Skogmo, Øysletta og Øysvollen som tilstrekkelig i planperioden. Når det gjelder boligtomter i tilknytning til kommunesenteret, så bør det prioriteres å avsette nye områder for utbygging. Utfordringen vil være å finne områder som er attraktive og har en beliggenhet nær sentrum.

Etterspørselen etter næringstomter har vært størst på Skogmo og området har blitt utvidet i tråd med gjeldende arealplan. Industriområdet på Skage har fortsatt en stor tomtereserve som vil bli vurdert redusert i pågående reguleringsplanarbeid.

Revisjon av kommuneplanen

Samfunnsdelen:

Ble sist vedtatt i forbindelse med rullering av kommuneplanen i 2007. Gjeldende samfunnsdel er enkel og kortfattet oppbygd, og har fortsatt et innhold som er langt på veg er hensiktsmessig som grunnlag for kommunens videre drift og utvikling. Det vil likevel kunne være fornuftig å gjennomgå og revidere samfunnsdelen.

Arealdelen:

Kommuneplanens arealdel ble også vedtatt rullert uendret i 2007. Etter den tid så har det blitt vedtatt en ny plan- og bygningslov (2009), og det anbefales at planen blir revidert i løpet av 2017/2018. Gjeldende plan omfatter i stor grad det viktigste langsiktige arealbehovet kommunen har, men avsatte areal til spredt utbygging og utbyggingsområder bør vurderes særskilt ved en revisjon.

3.8 Kommunal tjenesteyting og forvaltning og utfordringer framover innenfor kommunens tjenesteområder, herunder interkommunalt samarbeid

Det vil generelt være viktig å fortsatt ha kontinuerlig fokus på endring og effektivisering av kommunale tjenester slik at tjenesteleveringen blir best mulig for innbyggerne.

En av de sterkeste drivkreftene en ser for endring og tjenesteutvikling er den stadig raskere digitaliseringen og de samfunnsendringene digitalisering medfører. For kommunen er det en prioritert oppgave å utarbeide en *digitaliseringsstrategi* med tilhørende tiltaksplan. Dette vil igjen være tett knyttet til det å utvikle kommunen som en lærende organisasjon som stadig forbereder seg på framtida («framsynt», som det står i kommunens visjon). Disse to elementene (digitalisering og læring) skal ligge til grunn for det *utviklingsprogrammet 2017-2020* som kommunestyret nylig har vedtatt rammene for og som vi skal konkretisere framover.

I all kommunal planlegging vil vi legge vekt på en hensiktsmessig balansegang mellom det å bruke våre tilmålte ressurser på planlegging, kontra det å bruke ressursene på gjennomføring og å sikre måloppnåelse. Vi vil legge vekt på at planprosessene og planene gjøres enkle og tilstrekkelige, slik at størst del av kreftene våre nettopp kan gå til gjennomføring og måloppnåelse/evaluering. Spissformulert: *Planene våre skal være så korte som mulig, og de skal brukes til å gjennomføre endringer.*

I sammenheng med revideringen av kommuneplanens samfunnsdel er det nå behov for å gjennomgå og videreutvikle kommunens systematikk for styring og rapportering. Også her legger vi vekt på at vi skal tilstrebe en så *enkel og tilstrekkelig* styring og rapportering som mulig. Dette som grunnlag for handlingsrettede beslutninger og kontinuerlig forbedring av våre tjenester.

En viktig del av det å utvikle kommunens tjenester framover, vil være vår evne til samhandling med både andre virksomheter og frivillig sektor. Framtidige utfordringer må løses med nytenking og innovasjon. Vi må ha fokus på å fortløpende finne samarbeidspartnere som kan bidra til vår læring og evne til nyskaping. Dette vil være et tema å ta inn i revideringen av kommuneplanen. Det kan også være hensiktsmessig å utvikle en egen *frivilligstrategi* som kan bidra til å utløse det positive potensialet som ligger i frivilligheten i lokalsamfunnet.

3.9 Økonomi

Det er over flere år gjennomført flere omfattende innsparingstiltak og inntektsøkende tiltak for å tilpasse aktivitetsnivået til kommunens budsjettammer. Kommunen har de siste årene styrket fondsbeholdningen.

Kommunen har i dag marginale muligheter for økt brukerbetaling som vil kunne medføre noe vesentlig økning av inntekten framover. For de fleste ligger det begrensninger i forhold til regelverk og er knyttet opp mot inntekten til enkelte brukergrupper.

Den eneste realistiske kilden til vesentlig økte inntekter vil i hovedsak være en økning av eiendomsskattesatsen til 7 ‰, som kan gi en potensiell samlet inntekt på kr. 9 mill. mot dagens kr. 6. mill. (økning kr. 3 mill.).

Med reduksjon i statlige overføring og økte kapitalkostnader så vil handlingsrommet gradvis bli redusert i planperioden.

Om befolkningsprognosene slår til, vil kommunene få en inntektsøkning som kan bidra til å finansiere kapasitetsøkende investeringer. Utfordringen vil være at kapasitetsøkende investeringer gjerne må vedtas og gjennomføres i forkant av befolkningsøkningene, med den usikkerhet det gir om framtidige inntekter når investeringene skal vedtas.

Kommunens vesentligste kostnader i tjenesteproduksjon er i hovedsak knyttet til gruppen 0-15 år og de over 67 år.

Med dagens høye lønnsnivå og den lave renten vil investeringer som reduserer behovet for personell være god økonomi for kommunen. Besparelsen akkumuleres ved at personellkostnaden vil stige, mens kapitalkostnaden vil avta i takt med nedbetaling av lån og realverdien på kapitalkostnaden i takt med den generelle prisstigningen.

Det knytter seg imidlertid en vesentlig usikkerhet til tallene i slutten av en planperiode.

Kommunebarometerets vurderinger av kostnadsnivå viser at kommunen ligger både høyt og lavt på målingene.

Kommunen vil fortsette å ha fokus på en god økonomistyring og optimal utnyttelse av ressurser.

4 Prioriterte planoppgaver

Tema	2017	2018	2019	2020	Kommentar
Kommuneplanens langsiktige del					
- Samfunnsdel	X	X			Oppstart 2017
- Arealdel	X	X			Oppstart 2017
Kommuneplanens kortsiktige del					
- Handlingsprogram inkl. økonomiplan	X	X	x	x	Årlig
- Budsjett	X	X	x	x	Årlig
Planstrategi 2020-2024					
- Grunnlagsdokument og forslag til ny planstrategi			x		Vedtak senest 1. år etter at nytt kommunestyret er konstituert.
Kommunedelplaner					
- Idrett, friluftsliv og kulturbygg	X	X	x	x	Handlingsprogram rulleres årlig
- Skogmo					Vurderes i forbindelse med arealdel
Reguleringsplaner					
- Skageåsen III – trinn 4 (reg.endring)	X				(off. detaljregulering)
- Skage industriområde	X				(off. detaljregulering)
- Ranemsletta	X	X			(off. detaljregulering)
- Ranemsletta – Område for helse og omsorg (reg.endring)	X				(off. detaljregulering)
- Hildresåsen					(off. områderegulering), satt på vent - samord. arealplan
- Reguleringsplan første etappe sykkestamveg kryss Barlia-Ryggahøgda	X	X			
- Hunnaåsen	X	X			(priv. områderegulering)
- Steinuttak Fuglår	X	x			(priv. detaljregulering)
- Grusuttak Bjørnes	X	x			(priv. detaljregulering)
Administrasjon					
- Utviklingsprogram 2017-2020	x	x	x	x	
- Digitaliseringsstrategi		x			
Beredskapsplaner					
- Helhetlig ROS		X			Prioritert oppgave, jf. avvik
- Plan for kommunal kriseledelse	x	x	x	x	
- Beredskapsplan for langvarig strømbrudd		x			
- Beredskapsplan for vannforsyning	x			x	Rulleres hvert 4. år
- Plan og ROS-analyse for skogbrann		x	x		
Bolig og eiendom					
- Boligsosial handlingsplan	x				
- Hovedplan for kommunal bygningsmasse	x	x	x	x	Tiltaksplan rulleres hvert år
Kultur og samfunn					
- Bosettingsstrategi innvandring	X				
- Frivilligstrategi		X			
- Folkehelseplan		X			
- Kulturminneplan	x				Utarbeides som en temaplan
Helse og omsorg					
- Demensplan	x				Rullering
- Handlingsplan mot vold i nære relasjoner				x	
- Kompetanseplan	x	x	x	x	
- Handlingsplan rus og psykisk helse			x		
- Rehabiliteringsplan	x				
Oppvekst					
- Tilstands- og utviklingsplan grunnskole	x	x	x	x	
- Utviklingsplan barnehagene					
Miljø/energi/anskaffelser					
- Anskaffelsesstrategi		x?			
- Klima- og miljøplan			X		Sist vedtatt 2014, handl. program rev. årlig
- Samlet plan for energieffektivisering					
- Sykkelstrategi		x?		x	
Samferdsel/Trafikksikkerhet					
- Vegplan	x	x	x	x	Tiltaksplan rulleres hvert år
- Trafikksikkerhetsplan	x	x	x	x	Handlingsprogram rulleres hvert år
Vann og avløp					
- Hovedplan for vann og avløp	x		x		Handlingsplan rev. hvert 2. år

Oversikten er ikke komplett, og det må påregnes at det tilkommer flere planer i planperioden, og /eller endringer. Planer innenfor tjenesteområder som omfattes av MNS-samarbeidet er ikke tatt med i oversikten. Dette gjelder for barnevern, kommuneoverlegen, legevakt, miljø og landbruk, skatteoppkreveren, utvikling, lønn- og regnskap og PPT.

I forbindelse med det overordna planarbeidet, så vil det bli vurdert om det er tema/sekterplaner som kan tas inn i som en del av kommuneplanens samfunnsdel og arealdel.